22e ANNÉE. — N° 76 GIÁ MỖI SỐ 10 xu MERCREDI 25 JUILLET 1923

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1107

Do Võ Phi Hùng Cựu Võ Sinh Kỳ (KĐ 74) cung Huỳnh Chiếu Đẳng chủ trương Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Thư Viện Quốc Gia Pháp)

Pharmacie Centrale

Trung ương dược phòng
Đường Catinat môn bài số 195 đến 201 Saigon.
của ông J. MUS
Nhứt hạng bào tế sư y-viện Montpellier.
Bổ thuốc theo toa cách kỹ lưỡng lắm.

農賈 NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM 茗談

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
ET
Organe de propagande française bi-hebdomadaire
MỖI TUẦN XUẤT BẢN HAI KỲ : NGÀY THỨ TƯ VÀ THỨ BẢY
Tòa soạn báo ở tại đường Pellerin số 184. — SAIGÔN
SÁNG-LẬP F. CANAVAGGIO
Boîte postale N° 249 — TÉLÉPHONE N° 78

GIÁ MUA BÁO
Trọn năm..... 5$00
ĐỊNH RIÊNG CHO NGƯỜI BỔN-QUỐC:
Trọn năm..... 6$00
Sáu tháng..... 3 50
Ba tháng..... 2 50
Gởi thơ và bạc mandat xin đề: M. Le Directeur du Nông-cổ mín-đàm. SAIGON

GIÁ BỀ LỚN RAO
Và việc thương mãi xin gởi thơ hay đến hỏi quản thương nghị
Annonces légales 0 $50 la ligne de 6 points sur justification de 9 cicéros 3/4 quelle que soit la page.

Tổng-lý : LÊ-THÀNH-TƯỜNG Quản-lý : NGUYỄN-TẤN-PHÒNG

Vve Vuattoux
140, Rue Catinat 142
SAIGON
Có bán đồ nữ-trang, đồng hồ; kiến đeo đủ thứ đồ làm bằng bạc, đồ mỹ-thuật,
Sáng ống, thuốc đạn, đồ phụ-tùng.
Xe máy hiệu Gaucher.
Kính mới quí khách có dịp ghé thăm hàng một lần thì rõ.

AI MUỐN TAY KHÔNG LÀM NÊN ?

(Tiếp theo)

8° ĐỘC-LẬP. — Độc-lập là gì? Độc-lập nghĩa là lấy cái sức riêng của mình mà kinh-doanh sự-nghiệp của mình chớ không phải ỷ-lại vào lưng người khác mới làm nên. Người nào muốn kinh-doanh lấy một mình thì trước hết phải xác-định lấy phương-châm, phóng-khai nhãn-giới để mà xem xét cái xu hướng của xã-hội thế nào và tìm kiếm xem cái nghề nghiệp gì mà chưa có ai chú-ý rồi gắng sức mà làm. Những người muốn kinh-doanh sự-nghiệp như thế thì nên đề-phòng cho khỏi thất-bại, và nên biết rằng mình thất-bại một lần thì không có người tin mình nữa. Bởi thế cho nên ta phải xét cho kỹ nghĩ cho chính, mất trông cho linh và phải chịu nhọc khổ lích-lao thì đại-nghiệp mới thành được.

9° DUY-TRÌ. — Phàm việc gì cũng vậy, thành được rất khó mà hại rất dễ có khi trải đến mấy lần gian-nan lao-khổ mới dựng nên một nghiệp. Có khi sự nghiệp của mình vừa nhóm lên được thì đã thất-bại ngay đó là lẽ tự nhiên. Đã hay rằng : « không phải là cái lòng nhiệt-thành của mình không đúng được thì-chưng như nhứt, song có khi lại mình không biết duy-trì thành ra thất-bại. Bởi thế cho nên trong cái lúc sự-nghiệp của mình chưa thành phải kinh-doanh cho khéo, giữ gìn cho tính. Đến khi công việc của mình đã có qui-mô đâu vào đấy rồi thì chỉ cứ việc ngồi mà hoạch lợi ; nếu công việc của mình chưa đâu vào đâu mà đã sinh lòng trễ nải thì không bao giờ thành được. Phải biết rằng sự-nghiệp của mình gây nên đã khó khăn thì duy-trì cũng không phải là dễ.

10° HÒA-DỊ. — Thầy Mạnh-tử có nói : « mình yêu người ta thì người ta lại yêu mình, mình kính người ta thì người ta lại kính mình. » Người nào mà biết yêu người, kính người, dầu sự nghiệp có ngẫu-nhiên thất-bại thì cũng có người duy-trì lại cho. Xem thế thì biết người nào đã biết yêu người, kính người thì làm thuật tất là tốt và khéo cư xử cho nên, lại được người ta lấy lòng tốt mà phù trợ cho. Nhưng yêu người, là bởi lại lượng tâm mình tốt hay là xấu, người ngoài không thể biết được, người ta chỉ trông cái vẻ mặt mình mà người ta có thể phân-đoán được mình là người hay, hay là dở. Bởi thế cho nên đối với người ngoài, ta nên lấy cái rết mặt hòa-dị mà tiếp đãi ; cho dầu người ta có lấy sự người đãi mà xử-trí với mình thì mình cũng nên hồn-nhiên như không. rồi tất có ngày người ta bị biết bối. Phương ngôn Tây có câu « Fais du bien à tes amis ils t'aimeront davantage, fais du b'en a tes ennemis ils deviendront tes amis ». Nghĩa là : (làm đều hay cho bạn anh, thì bạn anh yêu anh mãi, lấm điều hay cho kẻ thù anh thì chúng sẽ trở nên bạn anh) Thiệt thế, nếu bụng mình tốt đến đâu ra chăng nữa mà mình không lấy cái nét mặt hoà dị mà đối đãi với người ta thì người ta cũng không biết đâu rằng bụng mình tốt. Người nào mà hòa dị không phải chỉ cái nét mặt tươi cười mà thôi, dầu trong bụng cũng cần phải cho hòa dị nữa mới được.

Người mình đi buôn đi bán đi làm đi ăn phần nhiều chỉ bay ghen-ghét lẫn nhau chớ không biết cạnh-tranh, chỉ biết gây thù với nhau chớ không biết hòa-mục cùng nhau. Cùng làm một nghề sống cũng ở một nghề chết, cũng ở một nghề mà không biết đoàn kết cùng nhau liên-lạc cùng nhau trách nào người ngoài chẳng khinh-bỉ ?

Những người mà hay nhiễm phải cái thói xấu đó phần nhiều là bởi giáo-dục không được hoàn-toàn ; giáo-dục không được hoàn-toàn cho nên trí thức, bởi ít trí thức nên mới coi sự hòa-mục với nhau là lầm mối lợi riêng cho mình. Ấy cái mầm độ-kỵ gây nên cũng là tự đó, không biết rằng đi buôn mà biết nghĩa đoàn-thể thì hoạch lợi rất mau !

ĐAN-TÂM.

(Còn nữa).

SAO GỌI LÀ TRONG SAO KÊU LÀ DỤC

Giáng cái là đà, thân hình mềm yếu
một ngọn gió rao rao thổi đến thì
cũng đủ làm cho thân phận rã rời.
Thế nên mới tìm tán cao cội cả như
bụ nhờ lòng mà người lấy tâm thân
sanh, tránh cho khỏi sương sa nắng
táp, mưa tạc gió lồng, thì giáp cái
cũng gần bề giữa nơi trần tục. — Hoặc
giả, không bá không lòng, sanh phải
chỗ gai ở chưng bầu thì cũng phải ôm
lòng cam chịu.

Kia phận mỏng cánh chuồn, một
nàng nhi nữ sánh cùng giáp cái thật
cũng là chẳng khác nhau xa. Bà lòng
hai loại rỗ ràng lượng tợ nam-tử rảu
máy : mà trong hàng nam-tử rảu máy
giả, cũng có kẻ vậy người khác. Nếu
cả phước mà gặp nhằm người lo làm
ăn làm lụ, biết nghĩa nhơn liêm sỉ,
biết thương mến thân phận liễu bồ,
hoặc người có địa vị cao sang chúng
kính người yêu, không lẽ kinh chồng
không kiên vợ, thế thì rõ ràng máy mắt
hai đàng. Có phải chàng là phước cho
thân gái ? Bằng chẳng, gặp phải đứa
hung hoang, tửu điếm trà đình xoa hoa
phóng đãng, không đoái thương phận
yếu-mềm lại còn dùng oai hùng dũng
mà hà hiếp liễu bồ, thì cũng phải cam
tâm chịu vậy, vì là ông xanh đã định
dầu cho vận nài bể dạch cũng không
thoát khỏi nắng trời, Tư-ông đã sắng
buộc nào ai cầu chối cho qua.

Câu « phu vinh thê quí » vậy có có
nào mà không lòng mong gặp chồng
sang hầu đựa nương ? Đăng trước họ
vi chàng mà kiên thiếp, sau rỡ ràng
máy mặt cả đôi đàng rằng rấy đặng
yên phận gái....

Mà than ôi ! đời không ai ghét vinh
ưa nhục, đời mấy ai chọn khó xa
giàu, nhưng sự vinh nhục khó giàu kia
nào có khác ông xám nhiều thế. Nưng
lấy ông xám tôn trọng, miệng tàm tàm
khẩn vái, cầu cho quê tốt xám lính,
mà có biết đâu là được tục nguyện ?
May tốt thì mừng, rủi xấu cũng chia rõ
đâu là chung u minh mang-vận ? Thế
thân phận gái có khác nào quê xám,
rủi may, may rủi đành theo mang-
vận mà thôi, dầu cho năm lứa mười
lọc cũng chẳng qua số hệ ở thiên cung.
Nhưng lấy chuyện lọn mất lạn tai mà
nói ra đây, cũng có một đôi khi mạng
trời chưu theo vận người.

Vì như một cô gái, cha mẹ vì tham
tiền hoa đầy, tủ bạc nặng của nhà
trai, mong ép gả hầu một mai con
đăng trở nên giàu có, mà gái lại xin
bát bỉ không khứng thuận tình rằng
sự giàu kia biết có đời cùng chăng, hay
là khiến phải tay xài phá, một mai tủ
trống lầm không e cho miệng đời
hỏ-mai mà rằng bướm thấy sáng đèn,
ong hay đại vào trầy da rã cánh. —
Vì thế nên, nhà trai đi cầu đâu nơi
khác, chỗ sau vợ chồng chịu chẳng bao
lâu bên trai không phải như lời nàng kia
đã nói, mà khiến cho chàng rỡ bạc cô
thuốc phiện thanh lâu lửu điếm, gia
sáng khuynh ngay, nay hầu vợ vòng
vàng, mai cầu thê mượn bạc ; thế
rồi vợ không phương lo chạy thì lại
đành bề vớp liều vui hoa !! Có phải
chăng là cô trước không chống cự
hẳn với mạng trời không thì cũng
như nàng nói kia chẳng khác.

Song nàng lại chọn một trang hoa
thức tuy nhiên là liền không dở, của
không có, mà gả-giá cao sang,
ra có người thưa vào có kẻ bẩm thì
nàng đăng toại chí đến cùn mà cha
mẹ lại chung hưởng sự vinh hiển của
con của rể.

Thế thì biết đâu là dục đâu là trong,
trong dục chỉ lại nơi người làm thân
phận gái phải có con mắt tinh đời
mà quang-sát kỹ cang, miễng toại
lòng khiến dạ mình đẹp cùng chẳng
đẹp, cũng đừng nên giữ theo lục cầu
lẻ xưa, cha mẹ sanh đề cha mẹ định,
rồi mệt mai con chẳng lành canh
không ngon, hoặc hàn vì đói khó thì
trở lại trách cha phiền mẹ thì thật
không phải lẽ.

Dầu cho gặp phải chồng nghèo hột
mũi cũng hai mà chồng biết thương
yêu vợ không hành-hạ tấm thân bồ
liễu thì cũng gọi là có phước trọn đời
còn hơn giàu sang muôn hồ mà chồng
chẳng nghĩ cầu nghèo chung chịu giàu
chung vui, hãi bướm vợ nhà nhìn
kẻ tay sai, người ở tớ thì tài nào mà
chịu những nỗi thảm khổ đau đớn trong
lòng ? thế cũng gọi một đời bạc mang !

Vậy thì dầu phải trong thì chẳng
mừng mà có dục cũng phải chịu,
nhưng chi em bạn gái ta ngày nay
cũng nên suy cho rõ cầu « nhơn
định thắng thiên » có thuở, cũng đừng
thất dầu thắng ao liền mà vội cho
bền nước trong veo ; nhà vách cột
xiêu mà lại gọi nhầm nơi bền dục.

LÂM-THANH-TRƯỚC.

Thơ tín

A Monsieur Lâm-hiệp Châu, du N. C. M. D., Saigon.

Thưa ngài,

Đọc quí báo, đoán ngay rằng ngài là một bực thanh-niên ngay thẳng. Ngài chẳng mảng sự ghét bỏ mà chỉ trích kẻ tà vạy, dựa mọt nước sâu dân ; có lẽ vì sự chánh trực của ngài mà số người đọc báo N. C. ngày một tăng thêm.

Nhưng-hiềm một nỗi ngài không giờ dư mà du lịch mệt lực tinh để biên đủ đều phải chuyện quấy hầu đem vẽ công bố cho quốc dân biết mà lánh nẻo vạy, theo đàng ngay, thật là một việc đáng tiếc quá.

Nhựt là lại chàng thành Longxuyên hiệp nay cớ bạc như vỡ nay, nào me, nào phé và bài cào, đêm nào lại không có. Những người thả chứa đã có cái địa làm ông và làm thầy, có khi xúi lục cho linh trảng đập đuổi con bạc các nơi đặng chạy dồn vô rọ của mình cất để thủ lợi cho đầy túi thanh. Họ cớ bạc có thể thần như vậy, và họ có cất một tên ngồi lấy xâu hằng hỏi lắm. Không cần nói hơi : một việc Sadec, ngài nên viết thơ mà dọ dám cớ bạc Longxuyên để trừ mối hại cho dân sự, thôi cái ơn của ngài chẳng phải nhỏ.

Tháng trước Đ. P. T B có khêu v ệc nầy ra mà rồi sau lại nín đi xin ngài hãy xét mà liệu lượng hà : đánh đổ kẻ ỷ quyền thế dám chứa cờ bạc tại châu thành, trước mặt quan quyền và linh tráng. Xin ngài hỏi M. Nguyễn-hòa-Liên ở làng Mỹ-phước Longxuyên thì rõ lắm.

Nay kính,

VƯƠNG TỪ-PHƯƠNG.

Tuy nhiên là Đông-pháp Tuần-báo có đăng vu nầy rồi, mà đây chỉ thì khêu như hình là vì tôi còn đợi đến tên nơi mà đọ hỏi cho kỹ cang, rồi chúng ấy tôi sẽ bày tên họ người làm quyền kia cho quan trên biết mà trừng trị nó.

Xin ông Vương-từ-Phương an tâm, chẳng kịp thì chẳng tên ấy sẽ bày trên từ báo Nông-cổ mín-đàm chẳng không.

L. H. C.

?

Do theo trát 1568 ngày 15 Mai 1923 của quan chủ tỉnh Klein Sadec đạy *Ông Thoại-Nga* trong 15 ngày phải dời nhà sau của nó theo phép, vì nó cất lấn ra rạch Cái-tàu mất của Nhà-nước hết mười thước đất.

Sao nay việc nầy lại êm dì ?

Rồi tên nào, bày bảo cho *Ông Thoại-Nga* làm đơn như vầy mà đứa nào ép hương chức làng Hội-an phải ký tên đặng gởi cho quan lớn chánh phê nài đơn của *Ông Thoại-Nga.*

Đơn ấy như vầy xin sao theo bổn :

Tôi đứng tên là Ông-thị-Ngỏ, ở tại làng Hội-an, chợ Cái-tàu-thượng (Sadec), biết rằng tôi có cất mà nghịch phép của nhà nước định, mặt cái nhà sau bằng gạch phía sau nhà lớn của tôi, trong phần đất mười thước phải, chứa theo rạch Cái-tàu-thượng và trên một phần rạch ấy.

Tôi hứa trước quan lớn sẽ kêu mọi cô chánh nhà nước dạy bảo tôi phải mướn dỡ nhà sau ấy. (1)

Sadec, le 20 Juin 1923.

ÔNG-THỊ-NGỎ.

Quan chủ tỉnh Klein có biết chăng ?? Có nên thi hành theo trát, không kêu đề dân sự xâm-xỉ, rồi không khỏi kế nghịch kia nó thừa dịp mà kiện-nữa.

Quan chủ-tỉnh KLEIN nên kíp day cho *Ông Thoại-Nga* phải dỡ nhà liền. Tôi sẽ chỉ tên thằng ăn hối lộ cho quan chủ tỉnh hay.

LÂM-HIỆP-CHÂU.

(1) Chẳng biết viết nói cái chi ấy ? Chắc là tiếng mọi ?

VỤ HƯƠNG-CHỦ QUẾ

Hóa-an (Cao-lãnh)

Tôi vốn không thù khích chi với Hương chủ *Quế* (bị ngưng chức) ở Hóa-an Cao-lãnh, tôi không biết mặt Hương chủ *Quế* già hay trẻ, tôi không rõ Hương chủ *Quế* giàu hay nghèo, tôi không phải sanh trưởng nơi đất Hóa-an (Cao lãnh), tôi không bà con thân quyến chi ở đấy, Hương chủ *Quế* không làm chi hại đến tôi mà tôi đã lòng thù hiềm viết ra đây những tội bỉ của Hương chủ *Quế* đã làm. Tôi chỉ giữ một tấm lòng thành thệ, thấy việc phải thì làm dầu cho phải sấm sét bủa riều tôi cũng cam bụng chịu.

Tên QUẾ *Hương-chủ* bị cách chức ở Hóa an (Cao-lãnh) làm nhiều điều thiệt quá nên làm phép công bình, ác độc vô cùng, dầu cho trời cũng giận đất cũng hờn, chẳng phải thiên hạ thán oán mà thôi đâu ?

Tên Hương chủ QUẾ đây là bà con có cậu với *Lê-hồng Côn* ở Cái-tàu-Thượng, hàn-cũng là quyền thế như Lê-hồng-Côn, mà tên Quế đây lại quá hơn tên Lê-hồng-Côn thập bội :

Tên Hương chủ *Quế* xin phép quan chủ tỉnh hạt Sadec đắp con đường từ nhà việc Hóa-an chạy dài theo mé sông Cao-lãnh cho đến cầu cái-Tôm giáp ranh *Tân thuận-Tây.* Quan chánh tham biện Klein trưởng là tên Hương chủ *Quế* có lòng lo cho dân sự nên nhậm phê theo đơn của tên Hương chủ *Quế* xin.

Trong đơn thì xin đắp con lộ ấy y như đường địa hạt, nhưng Hương chủ *Quế* lại *tư-linh* về làm quá phép.

Nó bắt dân làm thêm đêm ngày đốn rượi cây trái của dân sự nào cam, quít, chuối, cau, dừa, bưởi có trên ba ngàn cây; đặng đắp rộng cái lộ ra làng năm thước, bề mỗi bên một thước nữa, quá hơn đường Quản-hạt. — Nếu ai vi lịnh, thì lập tức nó bắt phạt đóng trăm, vì nói rằng nó tuân theo lịnh của quan chánh chủ tỉnh.

Việc hư hại của dân sự lắm nếu lấy theo bực trung thì trên mười ngàn đồng (10.000 $).

Dân sự thấy đều ta-thán, từ nghèo chí giàu đều ngậm miệng như bình, không dám hở mai nhích mép vì sợ phe đảng đông của Hương chủ *Quế.* — Phe đảng của nó nếu mà lập một hội kín tục gọi là *Thiên-địa-hội* thì chẳng ai làm chi nổi.

Vì phe đảng đông nhơn trão nhiều nên tên Hương chủ *Quế* mới dám làm việc ác tệ như chuyện tôi mới kể trên kia.

Bởi thế cho nên dân sự mới kêu nài đến quan chủ tỉnh Sadec.

Quan chủ tỉnh liền gieo cho quan phó tham-biện đi làm ăn-kết.

Quan phó tham-biện ngồi tàu hơi đến Hóa-an thì có hơn tám trăm dân đến đầu cáo cùng Ngài, kể đó ngài xuống tàu, đi khỏi nhà việc Hóa-an chừng 2000 thước, ngài ghé tàu lại, bỏ chân đi hồi một vài nhà coi có quả vậy chăng, thì không sai một mảy. Hồi kế ngài về liền.

Lúc đó Hương chủ *Quế* [illegible] hoàn lịnh rồi, nó đi xuống [illegible] mỗi mình. Rồi từ đó đến nay đó [illegible] trở như đã.

LÂM-HIỆP-CHÂU.

(Sau sẽ tiếp theo)

RÕ RÀNG HAI HỌ

Ngày thứ hai rồi nhằm 23 Juillet 1923 ông Lê-quang-An nghiệp chủ ở Phước-lễ Baria có định đôi cho lịnh lang của ông là M. *Lê quang-Vàng Thơ-ký điền-tin Saigon* cùng cô *Maria Nguyễn - thị - Lâm* lịnh ái của ông Pierre Nguyễn-văn-Xua ở Thủ-thiêm.

Họ đăng-trai thì có ông *Lê-thành-Sơn* Huyện hàm Phước-lễ Baria, MM. Nguyễn - văn - Thiên, Lê-quang-Cư, Nguyễn-văn-Gần giáo lập trường Richaud Sai-gon, Nguyễn-quang-Vàng Thơ-ký sở thương Chánh, Lâm-hiệp-Châu, v. v.

Bên gái thì có MM. Pierre Chung Huyện-hàm ty Ngân khố Đông, Henri Long, giúp việc tại sở Nhà máy rượu, Sâm, hội đồng địa hạt, Võ-văn-Tanh hội-đồng địa hạt, Liễu hương-sư, Paul Hội giúp việc sở Tàu chạy Lục tỉnh, Thiệu Cai-xã.

Lúc mâng tiệc đến tuần rượu Champagne M. Lâm hiệp-Châu đứng dậy xin phép tô vài lời cầu chúc cho cặp tân-nhơn :

Thưa quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô. Tôi xin nhơn danh cho tòa soạn « La Voix annamite » và « Nông-cổ Mín-đàm », thay mặt cho ông Tổng-lý Lê-thành-Tường vốn là người trong thân của M. *Lê quang-Vàng* mà có mấy lời sau đây :

Ngày hiệp cần giao hôi của M. Lê-quang-Vàng cùng cô Maria Nguyễn-thị-Lâm, ấy là ngày rỡ ràng hai họ trong một đời người duy có lúc nầy là làm cho người đặng vẻ vang trong đường trần, cha mẹ đẹp lòng thấy dâu xem rể. Thật vui nầy biết bấy chi cân !! Vì mình bạn đồng sống, người đồng xứ, chính mình tôi xin cầu chúc cho cặp tân nhơn trăm năm tơ tóc bền gian, ngân thuỷ bền giấy cầm sắt, sớm sanh nhành đơn chồi quế, nối đòng Lê-thị cho khỏi lỗi câu bất hiếu hữu tam, ấy là chỗ sở nguyện của tôi vậy. Vậy nên xin qui vị có mặt nơi đây cho cạn chén rượu nầy, rập mặt tiếng cùng tôi mà chúc cầu cho M. Lê-quang-Vàng và cô Maria Nguyễn-thị-Lâm đặng tơ đó bền dây sắc cầm hảo hiệp sớm sanh con để châu hầu lập nên gia thất với đời. »

Khi M. Lâm-hiệp-Châu giứt lời thì tiếng pháo nổ rền, tiếng chúc mừng chuyện trò vui vẻ. Thình thoảng hai họ ra về, lúc mới giờ rưỡi trưa.

TRƯỚC-LÂM.

Thế-giới tân-văn

Các nhà phát-minh chế tạo muốn thực hành một đường xe lửa bay đi

Các nhà phát-minh mấy thuộc về không-gian, có những ý ngày quá rộng đến đổi bằng cấp gì đâu làm. Vậy, các ông không khinh-bỉ, xét đến cái ý-tưởng sau đây :

Ý phòng định sau lưu đây là cái con một « xe lửa bay », vừa chạy trong đất và vừa bay trên không, mà tránh những vậy trở ngại trong đường xe lửa, cứ chạy thẳng một đường [illegible] như tại mặt đất.

Người ta bên tưởng-tượng một thứ xe vừa làm « Salon » vừa làm xe bộ hành, toàn bằng loại kim, ở trong có nệm [illegible] tử tế. Các hành khách lại ngồi, chỗ [illegible] Xe ấy bên quay rất lên vào trong một thứ khuông, sẵn chực cho một đầu và bên kéo chạy trên đường rầy. Chạy đến chỗ cần máy bay, có thứ máy rất xa [illegible] « khuôn » nó, đến nhận trụm vào [illegible] một sường máy bay có cánh, chơn vịt và máy cử động. Xe nầy bây giờ đã biến-nhiên trở thành các phòng trên máy bay, sẵng sàn vượt lên trên không, bay mải cho đến chừng hạ xuống lại, chạy trên đường rầy như trước. Còn các người hành-khách cứ ngồi yên lặn mà coi mà nhà trò chuyện, và — các ông quyết rằng — trong lúc đôi sang nầy không có chút nào đụng chạm đâu hay là xẩy đến chi khác !

Tìm được các thành thất cổ

Ông quan thầy thuốc Sylvanne G. Morley mới thuật lại tại hội Carnegie, về các cuộc ngài đi du thám nơi miền bắc Yucatan, thuộc về Trung-mỹ Quốc, và các đồng ngài tìm đặng lại trong các thành thành Maya. Ngài có tìm được những đường sá dài mấy ngàn thước, hai bên có nhà cửa cao lớn, những trụ hình chót nhọn chơn chái ra, những đền-thờ, hình tượng, văn văn.... Vẽ nhằm đời thái-cổ chẳng biết được đây, các vật cảnh ấy đều bị cây cối rừng rậm của miền huyền-đạo phủ mất hết, nên công việc tìm kiếm cho rõ đầu lại càng khó khăn cực nhọc nữa. Sự khó khăn nầy tại những cây cối um-tùm xô nhành đương rễ của rừng hoang [illegible] mọc bậy bạ trên nên trên nên cớ cây nhà cửa ấy vậy. Vách nhà và vách đền-thờ có chạm nổi nhiều hình tượng. Ông quan thầy thuốc nầy đều nói được thành và các cảnh vật đó ở đâu vào thế-kỷ thứ tư sau Châu-giáng sanh, rồi bỏ hoang đi một lần, duyên do làm sao chẳng ta không rõ được. Một trong các thành nầy, là Chichennitza, có được hơn 250.000 sanh-linh.

Đường CATINAT là nơi địa-vị lớn nhứt châu-thành SAIGON

Có tiệm NGUYỄN-HỮU-SANH món bài số 91

Là tiệm của người Nam-kỳ ta lập ra, bán đủ hàng, giè, nỉ, giày nón v. v. bên Đại-pháp đem lại.

Hỡi người Annam ! Xin ghé lại tiệm tôi một lần rồi biết công cuộc tôi buôn bán.

Nông-cổ Mín-đàm báo Quốc-âm.
Thực-tân cũng thế chớ nên lầm.
Việt-thinh tiếng Pháp Annam viết,
Lực lợi quyền mình nghĩa quá thâm.

Đông-pháp thời-sự

Thương trường tiêu tức

GIÁ BẠC.

Ngày thứ tư 25 Juillet 1923

Kho Nhà-nước	8 f.50
Ngân-hàng Đông Pháp	8 50
Ngân-hàng Hongkong-Shanghai	8 50
Ngân-hàng Chartered	8 45
Cté des Chemins de fer Français Indo-Chine	8 50

GIÁ LÚA.

Lúa chở đến nhà-máy Cholon (mất bao) mỗi tạ 100 kilos, là :

Vinhlong	4$90	tới 4$95
Gocong	5 10	» 5 15
Baixau	5 00	» 5 10
Bacliêu	5 10	» 5 26
Cambodge	4 50	» 4 60
Giá thường bực trung	5 02	» 5 07

Cường dâm

Cái-bè — Ôi ! Coi thường dâm, cường dâm ! Trông thấy mà đem đờn lòng ! Vậy tôi xin đăng ngay lên báo được những ai còn tánh giả-mang ấy chừa bỏ đi :

Ngày 11 juillet 1923, tại Tổng Phong-phú, làng Mỹ-lương thuộc về quận Cailè, tên Phan-văn-Vui lớn đưa xuống quan châu-quận mà cáo rằng Thầy Bội Huỳnh-văn-Kiểu thả tại Đồn Cái-thịa hãm hiếp đứa con gái nó là Phan-thị-Rồng mới 16 tuổi và lại sang bịnh độc cho con nó nữa. Quan châu-quận liền phủ về cho thầy Ban biện tổng Phong-phú lấy lời khai. Thầy Ban-biện hỏi ra thì tên Phan-văn-Vui khai Rồng : vì mắc đi buôn bán chẳng có ở nhà, nên khi nó trở về thì thấy con gái lớn đau mê-mang coi rất trọng. Hỏi cớ tích lâm sao, thì con nó khai rằng : Hôm trước cậu tôi là Đặng-văn-Thành lâm mất giấy thuế-thân, bị thầy Bội Huỳnh-văn-Kiểu bắt giải xuống Cailè. Bữa đó mẹ dâu tôi mượn tôi đem cơm cho cậu tôi. Hai mẹ cháu vừa đi bộ xuống tới làng Hòa-khánh kế gặp ghe thầy Đội giải cậu tôi ghé lại đó đăng ta xét đám chi. Tra hỏi xong rồi, cậu tôi biểu tôi trở về, nghe lời trở lại. Chẳng dè đi thuốc chưng ít bước, cậu tôi chạy theo kêu trở lại biểu xuống ghe về luôn thể. Nghe lời, tôi liền trở xuống ghe mà về. Nào ngờ dâu ghe đi vừa tới vàm Tà-lọt, tôi đương ngồi dựa cửa ghe, thình lình cậu tôi xô tôi vô cửa, liền đó thầy Đội nhảy lại ôm tôi luôn vô ghe đóng cửa lại. Lúc ấy tôi đói la làng thì thầy Đội mếc súng ra nói rằng : Hễ la tao bắn ! — Tôi sợ quá nên thầy làm sao phải chịu vậy. Chừng dọ đến vào lối 7 giờ tối mà thầy làm chuyện như vầy..... tới 4 giờ sáng mới đưa tôi về nhà. Qua bữa sau tôi liền nóng lạnh, một ngày một thêm. Thế mà cách it bữa sau thầy còn qua nữa, tôi sợ quá liền chạy lại lối xóm mà trốn.

Thầy Ban-biện liền hỏi hãy giờ trong mình em thế nào thì Rồng nói rằng gần chết, chẳng biết sao mà khai. Ban-biện tức thì day 2 người đến bắt khám nghiệm, thì nói rằng tử bung sắp xuống thì đây mực nhỏ nhỏ, còn chỗ đó... thì máu ra hoài.

Hỏi xong, Ban-biện liền đòi Đội Kiển tra và day phải làm khai đăng thầy giải xuống Cái-bè, mà nghe chắc sau cũng giải xuống tòa Mytho. Chuyện nầy tôi thấy rõ ràng, song dể dợ xử làm sao rồi sẽ đăng tiếp.

Cái-bè : GIANG-THIỆN MINH.
(1 câu áo).

☆☆

Nạp cọp

Ngày 12 juillet nầy tỉnh Quảng nam có đó 2 con cọp quận và một tên linh đem-rạ đến xin nạp con cọp cái rất to lớn, con cọp đó bắt, nuôi tại huê viên trong An-định Công-tử rằng tính có lòng thành cho đem ra dưng, nhưng mà đức Hoàng thượng có ban thưởng bắt được con cọp ấy một đồng ngân tiền để thưởng công lao cho về việc ra công bắt loài thú dữ, và cho lãng sự tại 100 đồng để thưởng cho làng ấy, và ban cho ông quản ấy 10 đồng, cho tên linh ấy 3 đồng nữa, nghe nói cọp ấy dữ lắm nhốt trong chuồng sắt mà đến khi nó thấy người thì nó nhảy nhét một cách rất dữ dội, và hôm trước đây có quan công sứ tỉnh Quảng trị lại dưng Hoàng-thượng một con heo đã nuôi lâu ngày rất khôn, con heo nầy hiện lâm mà có hoa rất đẹp vậy thì hoa việc của Hoàng-thượng đã cả, heo có, cọp có, sư tử có, và còn các loài khác nữa vui thay.

SÁCH RẤT HỮU-ÍCH

Hai cuốn sách rất nên hữu ích cho những người chức việc làng.

1° Một cuốn tên là TUẦN TRA PHÁP LỆ.

(Guide formulaire de Police judiciaire) giá..... 2$00

2° Một cuốn tên là Sanh tử hôn thủ.

(Guide formulaire d'Etat Civils giá..... 2$00

Có trữ bán tại nhà tác giả.

VÕ-VĂN-THƠM.
Canthơ.

Văn-uyển

Ăn-cư tự-thuật

Cửu bằng đều đạo giữa trời tây,
Lục trắc thên gai bốn sách mây.
Lòng mở đọc thơ song rước ngọ;
Chiếu mầu bạn rượu các thành dầy.
Thu sang nhạn lạc hoa tư vược;
Xuân muộn mai tàn cuộc đã xáy.
Quê dại lánh xa năm bậc qui :
Viên đình riêng thú cũng là khuây.

VIÊN BỘ, LÃO-BỒNG.

Em Trần-bạch-Liên

Mỏ bảo ra trông suốt mới tường :
Em Trần đã tặng bạn văn chương.
Đã cho nhan thắt người trong hội ...
Thôi cô đâu như khách giữa đường.
Tòng chân gió đông thổi rả cánh,
Sen đầm nắng hạ lại nồng hương.
Yêm-chân em ráng tran-tria phiên,
Thà để cho qua chịu đoan-trường !

VĂN THỂ LOAN. Chez NG. KH. H.

Chiêu phu

Khóa chốt vườn xuân đợi chúa xuân :
Cùng ai chỉ Tấn nối tơ Tần.
E lầm hình nộm mang dai ngọc ;
Sợ phải cô công phá tuyết quân.
Thà xăng lòng đôi đầu song cửa ;
Mặng trôn trung hiên kẻ chi bần.
Chim xanh vì muốn bay vào ngọ !
Non nước lo xong mối nợ-nần.

Mlle ĐẶNG-THẤT-NƯƠNG.
Vũng-liêm.

Phụng hoa nguyên vận
để thi của M. Lão-Ngạt trong tờ Dông Pháp Thời-Báo

Hồ thâm ngao ngán phiền thơ sanh,
Ngưa Kỳ dăng co tăng nhẩy quanh ;
Chim rộc lánh tên lần đưa núi,
Cá ao sợ lưa tránh xa thành.
Vui theo nghiệp Thuần lo đền thảo,
Hỉ đăng con nhà phải giữ danh.
Sầu cảnh trông qua mưa gió muộn :
Chiều xem non nước hóa buồn tanh.

LÃO-BỒNG.

HỈ TÍN

Bổn-quán mới tiếp được tin lành rằng cô giáo *Nguyễn-thị-Bông*, chánh thất của M. Trần thượng-Tuân, giáo viên trường Baria mới hạ sanh một trai.

☆☆

Lại tiếp đặng tin lành nữa, rằng chánh-thất của M. *Nguyễn-thành-Lung* giáo-tập trường Long-điền (Baria) cũng mới hạ sanh một gái mỹ-danh *Nguyễn-hồng-Đào*.

Cả hai tin đều là khán quan của bổn-báo ; vậy vì tình, bổn quán kính mừng và cầu chúc đôi bên đều được mẹ tròn con vuông, ngày sau vẹn chữ Trung, Trinh.

B. Q.

Mỏi miệng quá !

Thiệt nói mỏi miệng quá ! chẳng biết bao giờ cho giứt cái thói đã mang lá đoạt bảo, đề trể thơ từ của người ta Năn-nỉ hoài, hết hỏi nói-nỉ đến than van ; hết lúc than van, giận quá, mới đề lói thông-mạ, mà sao tánh nào cũng bướt tác ký. Tưởng lâm như vậy nạ lâm sao ? ? Mà chẳng những đoạt bảo của người ta thôi, cho đến thơ từ tín tức cũng muốn đoạt luôn, không thì để trễ.

Nghĩ coi : Từ Saigon gởi về làng Nghĩa-thiện, Chợ-ách (Vinhlong đường xa bao nhiêu dặm mà đến 25 ngày mới nhận được thơ ? ? ? Nghe nói tại ông Hương-chánh nào ở làng đó muốn đề trễ như vậy phải không ? — Nầy ông Hương chánh ! Phải giữ cho trọn nghĩa-vụ mà làm, đừng có học hoái cái thói đã mang đó, xấu lắm nà ! Như vậy thường chẳng nói chi, rủi nhâm việc gấp mà đề trễ như vậy, người ta để chịu thiệt hay sao ? Còn ông đề ngồi yên lâm sao hả ? ?... hả ?

Lại nghe nói có khi cón xé thơ của người ta ra coi rồi mới chịu đưa cho Trùm đi phát. Cha chả là quan tuần sao ! Coi ở TÙ như không vậy ? Thiệt chánh là dã-mang mà ! !

Việc tệ như vậy chẳng phải có một đôi thôi, trường cùng còn lâm chỗ khác. Vậy ai là người có quyền xin rán lưu ý mà sơi xét giùm. Bắt cầu thư từ hay là nhựt báo, mà đoạt mất hoặc để trễ nải quá lẽ, hễ bắt được thì phạt một cách cho nặng-nề ! cho nặng nề ! ! đặng làm gương cho kẻ khác. Như vậy thì còn lo chi thói dã mang ấy chẳng tiêu diệt được.

KHÔ-TÂM.

Đoản thiên tiểu thuyết

Nhơn nghĩa hơn vàng

(Tiếp theo)

Chàng tiếp nói : « Công mẹ cực khổ hằm hút cháo rau mà nuôi con cho đến tuổi nầy, những ngỡ còn ngày con bào đáp nuôi ân, nào hay tre lại khóc mẫu, khiến... » Nói đến đây chàng lại phát xung lên lại, bộ coi ngụy hơn khi nãy. Mẹ đở lấy con mà khóc ròng. Lúc ngụy cấp như vậy, Lê-mẫu mới cậy mượn một người đàn bà lân ngay bà tâm phúc của bà, đến lo giùm thuốc men và mượn đi nhân tin cho Ngọc-Lệ hay và dặn dò giùm cho kín miệng. Người đờn bà nầy tuổi ngoài năm mươi cũng gần chồng mà lại không con ; thường ngày cũng qua lại nhà của Hữu-Phương mà lâm bạn với mẫu thân của chàng. Lê-mẫu thường kêu là Dì nầm. Khi Dì nầm đi rồi có lão chạy đến cho một cái toa nói rằng cũng ông bà đề lại hay lắm. Lê-mẫu lại đặt cây người đi hốt. Cách một lát Ngọc-Lệ đã đến. Nàng thấy chàng thở dốc nằng khóc lóa lên, chạy lại ôm chẳng dở mà hỏi. Chàng thấy mặt nàng thì gụt gật đầu, hai dòng nước mắt tuôn ra... Ngồi lúc sanh ly tử biệt, lòng nào cầm cho được ? Nàng bứt tóc đấm ngực nức nở khóc than, và vang vái cho chàng. Lúc ngụy cấp chẳng như vậy mà mẫu thường chàng mà quên cho phận nàng. Lúc bây giờ dám dã lên kéo trong cổ chàng. Chàng nằm thở dài, hai khóe đôi dòng nước mắt vẫn chưa ngừng.... Nàng khóc không ngừng nước mắt. Than thuốc bây giờ dã bổ vẻ. Nàng bốc lấy đồ nước sắc hồi hả, rót ra một miếng trong chén thổi nguội rồi đem cay rằng mà đổ cho chàng. Một lát nghe một cái ợt, dàm xnống được, chàng mới lần bớt mệt, rồi rản rản ra....

Cả nhà mừng rỡ, lay vái mấy cái bàn vọng ở trước nhà lân xăn. Bây giờ chàng ngồi êm đặng. Nàng ở nán lại một giờ nữa mới ra về.

XVIII

Hay cho con mắt, cho cái miệng của con người, hay rình mò gièm giùn chuyện người mà mình không ưn nhập. Hễ mà biết cái chuyện kín nhiệm của người ta thì không thể nào mà không bàn rao cho đặng, giữ cái gì kín của người ta thì đường như mất ngủ en ngan cổ, phải nói ra mới hả hơi. Cái sự không hay kín miệng đó là cũng một cái tật xấu mà người ta thính phần nhiều thường mang. Hễ dưm ba dòm bảy thì đem chuyện người mà nói hành, học, tâm học lẻ. Hoặc có khi lại nói thêm cho người ta. Những người như vậy là người nhu khiếp, vì có khi oán hận người ta nên nói cho người ta phải mang nhục, hoặc khi gièm ghét người ta nói để cho vừa lòng. Vả lại phàm làm người quân tử chớ nên lấy cái thành hại của người mà nghị luận. Việc lớn phận mình mình lo cho khum, công hơi ngày giờ đâu mà đi nói chuyện người. Mà mình xét mình có được thập toàn hay chưa ? Suy ra cách ăn thói ở của mình dường như có thường xu hướng về cái thói xấu ấy. Trong mỗi nhà của chúng ta thì có lót vài đó ngừa. Hễ khách tới thì trải chiếu, đem gối, trầu ăn nước uống ; có khi lại đọn bành đọn cơm ra cho khách ăn. Bởi vậy khách đến nhà thăm có khi trọn buổi có khi tới chiều mới về, mà đến thăm không có mấy lần gì hết. Mình có chuyện gì cần lắm thì nói trong hai giờ đồng hồ cũng phải hết, mà nói từ sớm mai trưa đến chiều thì coi chuyện gì cần lắm nữa. Ấy đó phải kiếm chuyện người mấy người kia mà nói cho vừa lòng chủ nhà mà lấp cái ngày giờ vô ích ấy.

NGUYỄN-PHÚ-HANH.

(Sau sẽ tiếp theo)

HÀI *làm rượng mới có thóc,*
HÀI *buôn bán mới có lợi,*
HÀI *tập tành nghề-nghiệp mới khéo,*
HÀI *cần học tri mới mở mang.*

TRƯỜNG KÝ-TÚC

Huỳnh-công-Phát

Bd Kitchener Cầu ông-lãnh, Saigon
Téléphone 438

Bãi trường chiều ngày thứ tư 11 Juillet 1923, nhằm ngày 28 tháng nhâm Annam.

Khai trường sớm mai ngày thứ tư 15 août 1923 nhằm ngày mồng bốn tháng bảy Annam.

Học trò cũ xin nhớ ngày trựu trường cho đúng.

Học trò mới, nếu muốn học nơi bổn trường, xin gởi thơ dặn chỗ trước kẻo hết chỗ. Muốn rõ thức lệ Bổn-trường, xin gởi thơ, trường gởi đến liền.

Nota. — Luôn dịp, trường xin nhắc 30 trò thi đậu Bằng cấp sơ-học năm ngoái (session du 11 Juillet 1922) có dịp, xin ghé trường mà lấy Bằng-cấp cũng nhơn vì Quan trên mới gởi Bằng-cấp ấy lại nơi trường.

☆☆

Hội thi bằng cấp sơ học năm nay (session du 26 juin 1923). Nên trường xin cho đi thi 30 trò, hội thi viết chấm đậu được 23 trò, kể tên sau đây đăng mà trở ký biết, trựu tại Saigon trước ngày 30 Juillet thi bích mệng. Huỳnh-văn-Hoành (Baria) ; Đặng-văn-Cương (Travinh) ; Hồ-văn-Ký đi Chợ Baria ; Võ-văn-Tỉ đi Hoằng (Longxuyên) ; Paul Niném (Bentre ; Võ-văn-Hùng (Tanan) ; Trương-văn-Hoàn (Cantho) ; Nguyễn-long-Sinh (Giadinh) Du-văn-Lai (Longxuyên) ; Huỳnh-công Phước (Soctrang) ; Nguyễn-tinh (Hà-tiên) Cao quỳnh-An (Saigon) ; Lâm-tấn-Tài (Mytho) ; Võ-văn-Lung (Bentre) ; Vương-quan-Hiền (Saigon) ; Lâm-văn-An dit Buộ (Saigon) ; Nguyễn-văn-Sen (Cantho) ; Lâm-văn-Mạnh (Cholon) ; Nguyễn-văn-Hưng (Gocong) ; Hồ-ký-Phước (Baria) ; Nguyễn-văn-Lạc (Cantho) ; Trần-đăng-Nam (Gocong) ; Lê-văn-Tho (Mytho).

Hội thi nầy có 12 trò (trong số đó 5 trò officiers và 7 trò thường như mọi năm buổi chiều 2 giờ rưỡi mới thi chẳng đó 2 giờ khởi sự mà thì 4 giờ đến đó đúng 2 giờ 15 phút, trễ 15 phút, nên vào thi chẳng được.

HUỲNH-CÔNG-PHÁT
kính đốn.

Bạn hát xiết Việt-Nam

(GRAND CIRQUE D'ANNAM)

Chủ nhơn : TẠ-DỦ-HIỀN

Đào kép đều là người Annam, có Đức Hoàng-hượng nước Annam ban khen Khuê-bài.

Thú vật tập rất hay, rất khôn ! Nào là trâu, bò, ngựa, voi, lừa, nai, khỉ, chó, cho tới heo là giống thú thiên ha gọi rằng ngu-ngốc, cũng dạy làm tuồng đặng.

Bạn hát nầy dã đi khắp Bắc-kỳ, Trung-kỳ đến đâu cũng đặng ngợi khen !

Ngày 31 Juillet 1923 sẽ khởi sự hát tại Saigon, trước chợ mới.

Xin đồng bang hãy đến xem sự cơ xảo của Annam ta !!

PROVINCE DE TANAN

Avis de reappel d'offre

Lieu, date et heure du reappel d'offres : *Bureaux de l'Inspection de Tanan, le 7 Août 1923, à 9 heures du matin.*

Objet : *Construction d'une citerne de 80 m 3 en béton armé à la Délégation de Binh-Phuoc.*

Importance des travaux..... 2.561 $ 34

Il sera déposé sur le bureau de la Commission un pli cacheté contenant un maximum d'augmentation.

Ne pourront être agréés que les soumissionnaires pouvant présenter des certificats faisant ressortir qu'ils ont déjà exécuté dans de bonnes conditions des travaux de ciment armé.

Cautionnements provisoire et définitif..... 45$00 et 720$00

Bureau où le dossier peut être consulté : *Inspection de Tanan et le Bureau du Gouvernement.*

Tanan, le 16 Juillet 1923.
L'Administrateur,
RENAULT.

PROVINCE DE CHAUDOC

Avis d'adjudication

Lieu, date et heure de l'adjudication : *Inspection de Chaudoc, le sept Août 1923, à dix heures.*

Objet : *Construction d'un hangar d'abri du matériel à la province de Chaudoc.*

Importance approximative..... 3.562 $ 67

Cautionnements provisoire et définitif..... 60 $ 00 et 700 f.

Bureau où le dossier peut être consulté : *Inspection de Chaudoc et le Bureau du Gouvernement à Saigon.*

Lời rao

Hòa-an, le 28 Juin 1923.

Chúng tôi kỳ tên dưới đây :

Rao cho ai nấy đăng hay : vì trong năm 1922 lúc tháng sáu tây nương cửa Ngũ-ngoc-Trương ở làng Hòa-an đi gởi bạc hàng tại tòa bố Sadec nhằm ngày cúng thần, cũng bởi lịnh cai tổng day nên không dám cãi. Trong lúc hương-cả đi gởi bạc về cũng có dự mà lo cúng đã xong xuôi, ước chừng đôi ba ngày, hương chủ Paé cũng ở làng Hòa an lập phe đăng với bọn nó là hương chánh Cửu, hương quản Hiếu, hương thân Hoằng, hương hào Gia và xã trưởng Hộ đồng âm mưu với ai au lập tờ giấy mà phạt hương cả, nói rằng hương cả bỏ việc cúng kiến.

Trong tờ giấy thì làm như vầy mà chúng nó nói với hương cả rằng làm sổ nhóm nên biểu hương cả kỳ tên trong lúc đó nhằm lúc sáu giờ tối, và phần ông đau, nên ông tưởng là sự thật nên mới kỳ tên vào hai tờ ấy, ước chừng năm ba ngày việc gian trá ấy lận ra thấu đến tai chúng tôi nên chúng tôi có sai đến ông hào ấy mình bạch nên quan trên day chúng nó phải trả đồ các tờ ấy cho ông cả. Rồi ngày nay chúng tôi nghĩ rằng ông cả không biết chữ Quốc-ngữ. Nên chúng nó lập tờ giấy giả mà gạt ông cả kỳ tên thay. Chúng tôi tưởng rằng chúng nó lợp mưu gian với nhau hoặc làm giấy bậy, hay là tờ giấy chi khác nữa mà gạt ông kỳ tên. Nên chúng tôi rao ai nấy đăng hay như ông cả có làm giấy mà vay bạc của ai xin đem đến nhà công làng Hòa-an, cho chúng tôi hay biết, như phải tờ giấy thiếu nợ nữa của ông làm đủ bằng cớ, phải của ông làm ra, thì chúng tôi sẽ trả, là vì chúng tôi thấy nhiều kẻ nghịch thù muốn làm hại cả ngày sau lấy khoản rồi thì nhiều người đến xanh ra nhiều việc.

Lời rao nầy hạng định trong ba tháng nếu qua ngày hạng định tui chúng tôi không nhìn biết đến nợ nần chi nữa.

Tờ nầy làm tại làng Hòa-an ngày 28 Juin 1923.

Dấu thầy nhất TRẦN-THỊ-CẬY

Sanh
NGUYỄN-NGỌC SUM
NGUYỄN NGỌC-GIÁP
NGUYỄN NGỌC-THIỆT
NGUYỄN-NGỌC QUÁNG
NGUYỄN THỊ-CUNG

Người viết tờ : NGUYỄN-NGỌC GIÁP.

HỚI ĐỪNG NHIỆT THÁNH ! !

Bổn hiệu cũng nông vì lòng Quê-hương cùng Đồng-bao, nên nam no có lập lo chế tạo trà Annam ta ai cũng biết là trà THÁI-TIM-ĐỎ ! Mà thiệt ! từ năm nay coi Đông-bao ta có hơi ưa trai-tim đỏ nó ! mừng thay ! !

Kể đó lại mở thêm cuộc trữ cùng bán sỉ và bán lẻ đủ các hóa vật của người Bắc-kỳ chế tạo, như nón, lợp nón, làm Huban nón, khăng, hàng, tơ, vải mùng, đơn, đồ cầu, giầy và đồ mốc áo theo kiểu Thonet, giay giep, roi gân bò và đủ thứ đồng dùng v. v Nói ra thì phải, cũng như qui-khách thương tình, nên cuộc thương-mãi ngày càng tân phát.

Lại cũng có mua và bán đồ sành xưa, và lãnh gắn đồ sành bể lại lành khéo đóng cúc.

Sẵn lòng lãnh Dai-ly các thứ thuốc hay của Đông bang ta bào chế và là làm các việc an huê hồng v. v.

Bổn hiệu rất mong tinh chiếu cố của Quí-khách giúp cho ! !

Bổn chủ nhơn kính,
KÝ-TÂM-HIỀN
Dầu riêng Trái-tim Đỏ
Phố góc xe lửa Cholon Mytho
Tin điện xa thơ : Ký-Tâm-Hiền Cholon.

DANH BẤT HƯ TRUYỀN

Tôi thường đọc báo *Nông-cổ Mín-đàm* thấy có rao *Phòng trồng răng* của M. Lâm-quang-Sĩ đường Bonnard số nhà 92, trồng răng thiệt khéo. Tôi có đem bà mẫu của tôi đến trồng luôn cả hàm dưới 80 chục đồng thiệt rẻ hơn các nơi chẳng công ; chúng nhơn Mã-hậu thấy tôi đặt đồ quan khách, lại phòng vì theo cách kiểu của người Langsa, mới đã khi cu đến tinh khiết. Tôi thấy lành tiếng chê khen tuế ý, tôi rất vui lòng mà miễn ý cầu thức của người.

Vì đến nhà ít lâu tôi có một cái bịnh nhức răng bằng vàng có tâm đồng mà thôi, chẳng nhơn có lửa cũng tôi rằng nếu quen biết với tôi lâu, thì sẽ tính rẽ tiền đồng hơn người khác.

Bởi thế nên tôi xin ông chủ hãy bảo khách hàng một chiếc giấy dư ân hoàng nầy gần đó Phòng công cuộc thương mãi kỹ nghệ của Đồng-bang mình ngày nay đã phát hiện.

BÙI-CAO-CÁC
Ex-secrétaire au bureau des Hévéas de Suzannah, Mytho.

Quách-văn-Thừa

THẦY THUỐC CHUYÊN RÒNG NGHỀ TRỊ-BỊNH CON MẮT

№ 152, Rue Chasseloup-Laubat, Saigon, Khít trường Nguyễn-xích-Hồng

Tôi chuyên môn nghề trị bịnh con-mắt, bởi vậy cho nên chánh-danh. Các chứng bịnh con mắt như là có mây cườm, vảy cá, bà-lạch, nhận, đem, mờ con mắt đều trị được, dầu đau lâu mấy năm kêu bịnh nặng có thể trị được. Trừ ra con mắt tự-nhiên, bị vít tích mà hư lâu rồi thì không đến.

Ai đau con mắt xin đem đến tôi coi, như tôi lãnh trị được thì sẽ đăng đăng mà trị ; tiền nhiều ít tùy theo bịnh đau nặng nhẹ lâu mau. *Cách đăng đăng của tôi không lấy tiền trước*, ấy cũng đủ tỏ cho chư vị rõ rằng tôi chắc ý về sự tính-thần mầu nhiệm của khoa thuốc tôi, chớ tôi dại gì đi chịu mất công-khuốc tiền và tiền thuốc không ! Rồi tôi trị bịnh nhẹ hết mới lấy tiền một ít, gần hết sẽ lấy tiền đủ !

Cặp con mắt là vật quí trọng nhất trong thân thể con người ! vậy nên vị phải cẩn thận. Có bịnh thì phải trị liền đừng để lây lắt hay là xức thuốc bậy, rồi sau ân-nhân chẳng kịp.

Ai có bịnh con mắt hãy đến cho tôi coi thử, tôi sẽ vui lòng tiếp rước. Ai muốn viết thơ hỏi thăm đều chi tôi sẽ vui lòng hồi-âm.

QUÁCH-VĂN-THỪA
Chez QUÁCH-VĂN-THƠI
Arpenteur du Cadastre, Saigon.

BÁN XE MÁY

Và đồ phụ tùng xe máy

Cáo cùng lục-châu quới vị đặng rõ, tiệm tôi có bán đủ thứ xe máy và đồ phụ tùng xe máy như chư quới vị muốn mua sỉ và mua lẻ thì tôi có bán giá rẻ hơn các nơi, xin quới vị muốn dùng mọn chi thì viết thơ cho tôi gởi Nguyễn-phước-Long dit Năm-Sách, Mytho.

Nay kính,
Nguyễn-phước-Long dit Năm-Sách, Mytho.

CÁO BẠCH

Kính trình qui-ông qui bà, qui-thầy và qui-cô đặng rõ. Nay tôi có lập nhà ngủ tại Nam viạn (Pnompenh) mang-hiệu là nhà ngủ « *au* PETIT PARIS » Phòng ngủ nầy, ngày đêm đều có gió thổi rong, bốn mùa thấy đều mát mẻ. Nào các vật-liệu cũng đều vừa lòng khách nhơn cả.

Vậy, qui ông qui bà, qui thầy và qui-cô như có dịp đến xứ nầy, xin mời ghé lại nơi đây, trước là tiện bề ngơi nghỉ, sau vì tình đồng-chủng giúp tôi cho mau nên việc, thì tôi hết dạ thạnh-tình, những khách-nhơn có lòng huệ-cố.

Nay kính-cáo
Mme HAI TRỲ
Patronne « au Petit Paris »
Rue armand Rousseau, Pnompenh.

PHÒNG TRỒNG RĂNG THIỆN NGHỆ

Hiệu Lâm-quan-Sĩ

№ 92, Boulevard Bonnard
Ngang nhà thuốc thí (chợ mới) Saigon

Kính cùng qui Ông, qui Bà, qui Thầy và qui Cô đặng rõ : Nguyên chúng tôi làm nghề trồng răng và bịch răng vàng có hơn 14 năm dư, nên sự kỹ càng, chắc chắn và khéo léo của chúng tôi có ăng khác chú người Langsa, song một đều nên lưu tâm là nghề chung mà lại ý riêng của người thợ vậy mà thôi.

LÂM-QUANG-SĨ
Kính cáo.

AU « VELO-SPORT »

50 à 54, Bd. Charner et rue d'Ormay. — SAIGON

Xe máy hiệu WONDER là một hiệu TỐT NHẸ NHÀN CHẮC CHẮN

CHÁY EM VÀ CÓ CHỨNG

ĐỔI LẠI RẤT NHIỀU VẬT GIÁ

Đã phụ tùng xe máy đặp

ĐỒ MUA PHỤ TÙNG XE MÁY

XI LÔNG VÀ THEO NHÀ THƠ

BÁNH MÁY BÁNG GÓI CHO BAN BÁNH TRÀ
PHÂN NÓN SỐC NÓI, ZE-MÁY BÁNG GIẤY
CUỘC TRÀ LANGSA TỪ THEO GIÁ BỎ
TRONG NGÀY TRẢ

AU « VELO-SPORT »

XIN ĐỌC TIỂU-THUYẾT

SƯƠNG MAI NGỌN CỎ

Nơi trương thứ tư. *Hay lắm !!*

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

Hội nặt danh vòn hữn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tất số.

Ở tại SAIGON, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIÙM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu ; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn-hiệu sẽ đến viếng mà bán lúa. — *MUỐN HỎI CHI THÌ ĐỀN MÌNH SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO HẾT.*

Phòng việc ở tại đường Belgique, môn bài số

CÓ 1 LÝ HÀNG BÁNH TẠI CẦNTHƠ — Và có lấy chánh mua lúa nơi các chỗ tại đó

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

Hỡi người Annam! Có cần dùng thuốc tây thì hãy đến tại *Trung ương dược phòng* của *ông MUS*, bào chế tề sư nhứt hạng ở đường Catinat số 195 *Saigon*. Thuốc tốt, giá rẻ.

KOREAN GINSENG

KORÉAN GINSENG là một thứ thuốc bổ cứu cho máy thân thể đặng vận động mạnh mẽ. Nó bổ tạn phủ thì hay lắm thiệt nó rất có ích cho những người ở về xứ nóng nực.

Duy có một mình KORÉAN GINSENG làm sự phước ấy mà thôi.

BIÈRE ASAHI

CÓ MỘT MÌNH HÃNG *THE MITSUI BUSSAN KAISHA L. T. D.* TRỮ BÁN MÀ THÔI, MÔN BÀI SỐ 80 ĐƯỜNG D'ORMAY, SAIGON.

TÂN-TÂN-HIỆP-THÀNH

Ở TẠI ĐƯỜNG VIÉNOT, SỐ 40, NGANG CHỢ MỚI SAIGON

Nhãn hiệu có cầu chứng tại Tòa — HUỲNH-VĂN-NHUNG, kẽ nghiệp, — Marque déposée

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiêm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trầu có chưn bằng đồng si ni-kên (Nickel) qui-khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lấp tức (Contre remboursement) nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, cẩn bạch.

MUỐN BÁN

Muốn bán một cái xe hơi hiệu Delahaye 4 cylindres 14/18 mã-lực, 7 chỗ ngồi.

Còn mới tinh hảo, đèn dọi bằng điện-khí, và khí đá; đồ gắt bánh xe và bánh để dồi.

Giá nói lắm.

Ai muốn mua xin do nơi (nhà hàng Ro'onde) Hotel de la Rotonde hay là nơi bổn-quán cũng được.

Thuốc hiệu *ROB* của quan thầy *ROBER* bào-chế

TẨY ĐỘC BẰNG LOÀI THẢO MỘC

Dùng cái tinh-ba của cây *Salsepareille* (xích-phục-linh) và cây *Cresson* mà chế ra.

Chữa các chứng bịnh ngoài da, lác voi, lác, ghẻ phỏng.

Đau nhức xương, đau dường huyết chạy, ghẻ và ghẻ hờm, ung nhọt, nhức trong mạch máu.

Trị chắc lành bịnh mọc mục trong da (dinh-sang)

Thuốc nầy dùng ròng thảo mộc chế ra; đã khác các thứ có chất độc và hiềm-nghèo, vì thuốc ROB của quan thầy ROBER bào-chế *để trục-khí và làm cho cả cơ-quang trong mình mạnh lại.*

Thuốc nầy uống đề chịu, mau chạy, đề tiêu hóa, dịu-dàng thơm-tho, quả là thứ thuốc *tẩy độc* rất hay.

Làm cho máu ra tinh khiết, bất hạng là nam, phụ, lão, ấu, lúc đổi thay mùa tuyết nên dùng nó mà ngừa bịnh.

Trữ bán. — **PHARMACIE CENTRALE MUS,** đường Catinat từ số 195 đến 201, Saigon.

Thuốc dán của quan thầy ROBER chế

Khi dùng thuốc ROB uống trong thì nên dùng thuốc dán của thầy ROBER *(Dermatosine* du Dr ROBER) mà dán ngoài, thì trừ cả các chứng bịnh ngoài da.

Trăm năm không phai

NHÀ HỌA-CHƠN-DUNG NGUYỄN-ĐỨC NHUẬN

Số 73, Boulevard de la Somme

(NGANG GARE XE LỬA GẦN CHỢ CŨ) **SAIGON**

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ và được 3 cái bằng-cấp đấu xảo Hanôi; mới năm rồi dự cuộc Đấu xảo thành Marseille lại được thưởng bằng cấp và Médaille rất xứng đáng. Hình vẽ thiệt tình xảo và đề trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẽ xin gởi hình đến hoặc viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biện rõ thước tất giá cả và cắt nghĩa phân minh.

NHƠN-TÊ

Đại-dược Phòng

69, Rue de Jardins, 69 Cholon

Bổn-hiệu Nhơn-Tế được phòng kể trước lập tại Thượng-Hải, có phân lập một tiệm tại thành Quảng-Đông; nay cố lập thêm một tiệm tại Nam kỳ, nơi cho-lớn, đường Jardins, môn bài 69. Chuyên ròng chế-luyện các thứ thuốc hay, xa gần cũng đều biết danh rằng rất thần nên thân-hiệu.

Bổn dược phòng có dùng cái nhãn « *Nhị tiên đi tìm mai* » làm tin, dám trừa chắc với chư tôn: thuốc của bổn dược Phòng toàn là nhứt hảo-hạng. Có trư và bán le đủ các thứ thuốc *Cao, Đơn, Huờn, Tán* đều là ứng-nghiệm như thần. Nếu chư tôn cần thuốc chi của bổn dược phòng, xin viết thơ để « NHƠN TÊ DƯỢC PHÒNG N° 69, Rue de Jardins Cholon » thì chúng tôi sẵng lòng gởi đến lập-tức chăng sai; mà xin gởi *Contre remboursement*; (đem tiền đến nhà thơ mà nhận lãnh thuốc) tiện hơn.

Và xin chư tôn có mua hãy nhớ nài cho được cái nhãn như trên đây thì mới được thuốc tốt lại kỉ-lưỡng đúng giá.

Những thuốc tây của bổn hiệu sẽ lần kê ra sau đây:

NHỊ KHOA VẠN BỊNH HỒI XUÂN ĐƠN

Thuốc nầy rất có tài lạ, chủ trị các chứng bịnh con nít bắt cân là bịnh chi, hễ uống thuốc nầy thì an nhiên vô sự, hễ bịnh nặng thì uống nhiều ắt thấy hiệu nghiệm.

Hàm những bịnh cấp mạng kinh phong, nội thương ngoại cảm, thương hàn tà nhiệt ban chẩn nóng vùi, ho hen thở dốc đàm ngăn số mũi, đại tiện chẳng thông, tiểu tiện có huyết v. v. phải dùng thang cần đăng bạc-hà mà cho uống với thuốc, hoặc nhằm nửa đêm, hoặc chỗ không có tiệm thuốc, thì hòa với nước trà mà cho uống cũng được thoản như con nít còn bú thì hòa với sữa mẹ cho uống; hoặc thoa nơi vú mà cho nó bú cũng tốt.

Hoặc đau thất ruột, thương phong sanh ho, ọc sữa khóc đêm, hoặc sanh nóng lạnh, hoặc kiết đàm kiết máu, thấy đều trị được.

Phàm những con nít tạng phủ còn non thần khí chưa đủ nên kiêm điều hòa, thường sanh nhiều chứng. Nên hễ thấy con nít trong mình chẳng yên thì phải lấy hườn thuốc nầy đàm nhỏ bỏ ngay vào rún, rồi lấy một miếng thuốc dán (PHÒNG THẤP CAO DƯỢC) của bổn đường mà dán trùm lên trên; hoặc phải cho nó uống thêm thì hết bịnh liền.

Thuốc NHƠN-TÊ VẠN BỊNH HỒI XUÂN nầy là thuốc hao sáp trong mỗi hườn bao sáp đựng được ba hột, con nít mới vài ba tháng cho uống chừng 1 hột: 1, 2 tuổi uống 2 hột; 3, 4 tuổi uống 3 hột từ-5 tuổi cho đến 10 tuổi uống trọn hườn là 3 hột.

Chư tôn có mua xin nhìn cho kỹ cái nhãn hiệu cởi ngựa lầm Mai kẻo lầm đồ giả.

Giá mỗi hườn là..... 0$10

Giá hộp 10 hườn là..... 0$90

Thuốc hiệu con Bướm-Bướm

Đường Tổng-đốc-Phương, ngan chợ cũ. — CHOLON

BỔ HUYẾT CƯỜNG THÂN « HUYẾT-TRUNG-BỬU »

Bổn dược phòng bán thứ thuốc « *Huyết-trung-bửu* » mười mấy năm rồi, lấy làm công hiệu lắm. Các ngài đã có mua « *Huyết-trung-bửu* » dùng rồi đều nhìn rằng là bổ ích cho thân thể, quả là bổ-huyết thêm tinh, sức kỳ đồ-huyết, bởi thấy người đời nhơn huyết-bịnh hầm-hao, mang bịnh chẳng nhiều, nên bổn dược-phòng chỉ rõ các chứng bịnh nhơn kém mà ra và sự công-hiệu sau khi dùng thuốc « *Huyết-trung bửu* » rồi mỗi chỉ rõ ra sau, cho chư vị đặng hưởng cái phước khương-kiện, là cái vô-hạnh của bổn dược-phòng vậy:

Công hiệu của thuốc « *Huyết trung-bửu* », trừ các chứng bịnh trong huyết-địch.

Đầu nhứt, lưng đau, lỗ tai lùng bùng, thận hư, hơi huyết ít: uống « Huyết-trung-bửu » chẳng bao lâu tuổi hết.

Xây sẩm, mắt lòa, hoài dương, huyết tinh hời « Huyết suy » uống « Huyết-trung-bửu » thì mình mạnh ăn ngon.

Mặt vàng, da bủng, gót tuồng, vì yếu, hời « Huyết kém » uống « Huyết-trung-bửu » huyết đủ, làn bình.

Cơ cùng tiểu-huyết, ngủ lao, thất thương, hời « Huyết yếu » uống « Huyết-trung-bửu » mạnh tỷ, cố tinh.

Lo lắng hay quên, tứ chi yếu ớt, hời « Huyết thiếu » uống « Huyết-trung-bửu » bổ óc, thêm huyết.

Có tha, đờ rỗi, vì bịnh bậc đường kinh, hời « Huyết lư » uống « Huyết-trung-bửu » bịnh mạnh, đều kinh.

Đường kinh không chừng, bịnh xích đái, bạch đái, hời « Huyết khô » uống « Huyết-trung-bửu » dưng kinh đúng, giữ bạch đái.

Thuốc nầy có gởi bán tại các tiệm-thuốc Bắc khắp lục-châu.

Mỗi ve lớn..... 2$00. Mỗi ve nhỏ..... 1$20

Muốn gởi cách Contre remboursement cũng được. Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc.

NGƯỜI SẠN BẮN NHƯ MUỐN BẮN CHO CHẮC CHẮN, BẮN XA VÀ CON THỊT PHẢI CHẾT LIỀN THÌ HÃY ĐẾN HÃNG

ông L. CAFFORT

DƯỜNG CATINAT MÀ MUA SÚNG ĐỦ HIỆU KIỂU DƯỜNG THỜI Ở THÀNH SAINT-ÉTIENNE

GỞI LẠI CÓ HƠN 1000 CÂY TRONG KHO

Nhị-Thiên-Đường Đại-dược-phòng

38, Rue de Canton, 38 — CHOLON

DANH DAY THÉP ĐỀ NHƯ VẬY

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG CHOLON

Dây thép nói: **Số 658**

Có bán đủ các thứ thuốc cao đơn hườn tán thần hiệu như sau nầy:

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG THUỐC RƯỢU (Thuốc rượu Nhị-Thiên Đường)

Thuốc rượu của tiệm Nhị-Thiên-Đường là một thứ thuốc rượu rất quí, do nơi tiệm chánh ở tại Quảng-Đông gởi lại; thiên niên trăng-thỏ đoạt tạo hóa chi công, xưa nay chẳng có thuốc rượu nào mà bổ dưỡng nhơn thân điều hòa huyết-mạch, cường tráng tinh-thần, cho bằng thứ thuốc rượu nầy. Bổ nhơn nào thường thì mặt mày hồng nhuận: gái trai già trẻ, bốn mùa đều dùng đặng thật số là bổ hồ Thánh-dược, công hiệu như thần.

Nếu uống thuốc rượu nầy thường thì đặng tiêu trừ bả bịnh, tinh-thần khương kiện đặng dương toàn thân; khai-tỉ kiện vị, mắc mẻ đều đặng, nước da mịn-màng; những người mà tiên-thiên bất túc, hậu-thiên bất điều, thì nên uống nó cho thường mà bổ dưỡng.

Đờn bà mà vàng da ốm gầy thì nên dùng nó hoặc muốn an-thai bảo-sáng, thì uống thứ thuốc rượu nầy khỏi lo hậu hoạn.

Ấy là một thứ thuốc Vệ-Sanh rất nên bổ dưỡng.

Chủ trị những bịnh nể ra sau nầy:

1° Người còn thiếu niên mà uống nó thì khỏi sự tiên-thiên bất túc.

2° Người trung niên mà uống nó thì khỏi lo hậu-thiên thái điều.

3° Người lão niên mà uống nó thì khỏi lo bịnh khí-suy huyết kiệt.

4° Đờn bà con gái mà dùng nó thì khỏi lo bịnh bế thất điều.

5° Người vận-động mà dùng nó thì có ích về hăn-trí mở mang.

6° Người thương-cổ mà dùng nó thì có ích vì cần lao mà không mỏi.

7° Người bổ thuốc A-phiện mà dùng nó thì có ích vì nó khỏi phục nguyên bịnh.

8° Người không vợ con mà dùng nó thì ắt nhiều con cháu.

CÁCH DÙNG

Mỗi bữa trước khi ăn cơm 3 phần đồng hồ tây theo sức mình mà uống.

Giá mỗi ve lớn là..... 1$00

Mỗi ve thường (ve nhỏ)..... 0 20

Chư-tôn hãy nhìn cho kỹ cái nhãn Tổng Phát mớp của hiệu Nhị-Thiên-Đường thì mới khỏi lầm thứ giả, tổng vào sanh bịnh.

HÓA ĐÀM THUẬN KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN

(Thuốc hườn trị bịnh ho)

Vì chẳng đàm là gốc nơi thủy, nguồn cội nó là hỏi nơi đồng thấp của thân dân mà sanh ra nơi tỳ-đàm, rồi ngưng kết lại nơi phổi, cho nên thứ đàm gốc sanh đàm còn phải là đồ để chứa đàm.

Lời xưa có nói: Hễ trị đàm thì trước phải trị khí, khí thận thì đàm tiêu:

Cách trị như vầy mới phải phép.

Phàm hễ ngoại cảm lực đàm, nội thương âm-thực, thì phổi khí ắt bị bưng, tích tụ nước miếng lại mà thành đàm. Nếu trị không trúng cách, thì sanh ra bịnh đàm, hoặc sanh bịnh ho, ngủ nghỉ không được, hoặc tay chơn đờ lên không nổi, hoặc gân cốt nhức mỏi, hoặc nghẹt lỗ tai điếc, hoặc lưỡi nói không được, hoặc sanh nhiều chứng lạ, nói chẳng hay cùng.

Nhưng mà bịnh đàm tuy nhiều duyên cớ, hoặc bị phong hàng thử thấp, hoặc vì uống, hoặc ăn đồ ngũ lão sống sít, mỗi mỗi khác nhau: song chỉ yếu cần là trị cho thuận khí là đầu thứ nhứt.

Bổn đường khảo cứu đã nhiều năm tìm kiếm phương hay mà chế luyện hườn thuốc nầy ra, bắt cầu lao đàm hay là ngưn đàm, cùng các chứng lạ; chẳng luận là bịnh nặng nhẹ, hễ uống thuốc nầy vào thì ứng nghiệm như thần.

Dầu cho bịnh đã lâu năm đàm chứa đã nhiều, hễ đàm thuốc Hóa-đàm-thuận-khí-chỉ-khái-hoàn nầy theo mình mà uống cho thường, thì ngưn khí lần lần bình phục, đàm khí tiêu hết quyện, chẳng là đuối mà nó tự nhiên cũng hết.

Chư-tôn có mua thì xin nhìn cho chắc nhãn ông phát-mớp của bổn hiệu Nhị-Thiên-Đường thì khỏi lầm đồ giả.

CÁCH DÙNG

Mỗi sớm mai uống đa lần, mỗi lần uống một hườn sơn tra-trung-phiến, uống với nước trà.

Mỗi hườn giá là..... 0$10

Mỗi hộp 10 hườn giá là..... 0 00

THÁI-DƯƠNG-CAO

Thứ thuốc dán nầy để đường [illegible] bằng tang, trị vô bịnh chẳng [illegible] thần hiệu.

Giá 2 miếng là..... 0$[illegible]

HÔTEL D'ANNAM

NAM VIỆT KHÁCH LẦU

N° 72 à 78, Boulevard Charner — 10, qui La Mare de Vilers

Đường kinh-lấp, đường Carabelli và đường mé-sông Le Mare de Vilers, SAIGON

HUỲNH-HUỆ-KÝ, Chủ tiệm

Kính cùng Qui-khách rõ, tôi đọn một tiệm ngủ hiệu HOTEL D'ANNAM *Nam-Việt Khách-Lầu* phòng rộng mát và sạch-sẽ lắm, cũng có đọn phòng ở từng dưới đất được cần tiện cho Qui-khách. Xin Qui-khách thừa dịp đi Sài-gòn đến tiệm tôi mà nghỉ lấy làm thông thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một gian phòng nghỉ-hát rất mát-mẻ tại đường mé sông Le Mare de Vilers, lối trước ga xe lửa nhỏ, nhà số 10, Saigon.

HUỲNH-HUỆ-KÝ, Cẩn khải.

"Rất đẹp"

Kính cùng chư qui vị trong lục-châu đặng hay. Tiệm tôi ở tại đường d'Ormay môn bài số 65 Saigon. Có đủ các thứ nón thiệt tốt. Như là nón nỉ bla lớn, bla nhỏ đủ kiểu và đủ các thứ màu, và cũng có bán nón Casque nhiều thứ kiểu coi rất đẹp. Mới kỳ tàu ở bên Tây lại. thì tôi đều có đặng nhiều thứ nón kiểu mới, gởi lại luôn luôn.

NGUYỄN-VĂN-MÍT *Chapellerie* N° 65 rue d'Ormay, — Saigon

ĐỀN KHÍ

Bóng đèn, giây đèn, quạt máy và các đồ phụ tùng về điện khí.

BÁN GIÁ RẺ

ĐỀN LÒA

Thắp bằng dầu sáng và dầu lửa có màng-sông. Đủ các kiểu kiêm thời, sáng trưng như ban ngày.

Hãy đến mua tại tiệm:

Trần-quang-Nghiêm

Đường Espagne, số 200 (góc chợ mới) Saigon

Hay là gởi thư mua theo cách contre-remboursement và muốn xin Catalogue sẽ gởi cho liền.

HÀNG BẮC — HÀNG TÀU *Bán đồ thờ.*

Thuốc chữa bịnh đi tiểu hiệu bạc hà,

(de Ricqlès)

Lấy vào một chén nước chè nóng, pha bạc hà

Ricqlès

vào rồi ủong thì chữa được việc đi ta và giữ đầu mấy sốt.

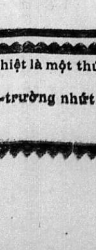

THỢ XẢO-THỦ

TRẦN-VĂN-MẠNH 陳文隆

Bổn-hiệu có khắc con dấu huê-mỹ theo kiểm thời, bản nón đủ kiểu, cặp da, làm đủ kiểu dateurs, folioteurs numéroteurs, bằng đồng và cẩm-thạch. Sửa máy mayse [illegible] việc khác. Kính mời qui vị đến [illegible] Catinat số 5, lối hoàn nghinh và [illegible]

Rượu chát trắng và rượu chát đỏ hiệu « con dơi » (CHAUVE SOURIS) thiệt là một thứ rượu hảo-hạng!

Rượu bọt SPARLI màu vàng đợt — champagne hiệu MONTBELLO.

Rượu mát PESTRIN uống vào trừ đặng bịnh trong đại-trường và tiểu-trường nhứt là trừ những loại sốt lái thời lấy làm thần-hiệu lắm.

Rượu mát NAPOLÉON mỗi thùng 100/2 và 100/4.

Rượu TISANE MOUSSEUSE, hiệu MARQUIS DE WESBAY.

Có trữ bán tại hãng HENRI BLANC đường Catinat môn bài số 65 Saigon.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ kho Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm ta. (scan từ microfilm của Đại Học Cornell).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

PHÀI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

Maison An-phong
Bijouterie, Soierie de chine, du Tonkin, Cochinchine, Cao-lanh

Hiệu tiệm An-Phong ở tại chợ Cao lãnh, có bán đủ đồ Nữ-trang theo kiểu kiêm thời. Chuyên nhuộm hàng đen, đặng chư Quí khách ở Lục-châu khen ngợi. Mục đích của bổn-hiệu lấy sự thật-thà cần-thận. Qui khách ở xa gởi thơ đến, cũng như đích-thân đến tại bổn-hiệu vậy, hoặc-vật kể sơ-lược như sau đây:

Đồ các thứ hàng tơ lụa tào, như là Lãnh, Nhiễu, vân, xuyến, minh đoạn, minh-trừu điu châu, Lục-soạn, cũng-xá, hàng trắng. Các thứ hàng màu nhuộm đen, bổn-hiệu nhuộm đen thật thâm, điều mước láng, vì có thợ nhuộm khéo, và lại xét có nhiều châm tốt, nên hàng đen của bổn-hiệu chắc-chắn không phai trổ.

Bổn-hiệu có bán hàng Bắc lại Hà-nội Lương, the, bông, Qiê, vân, Lược lụa, v. v. và hàng nhiễu tại chợ Thủ.

Qui khách muốn mua vật chi, xin gởi thơ ngay thì bổn hiệu gởi lại kỹ-lưỡng chắc vừa lòng. Như qui khách muốn mua nhiều mà bán lại, bổn-hiệu tính giá nhẹ, muốn hỏi giá rước cũng trả lời liền.

Bằng gởi contre Remboursement.

An-phong, Chợ-nhơn :
NGUYỄN-XUÂN-TRƯỚC
Cẩn-bạch.

Người phong-lưu thường ưa dùng thứ thuốc hiệu MÉLIA của hãng LU. C. I. A. lãnh làm Đại-lý cho cả Đông-dương. Vì thuốc MÉLIA hút thơm khói, ngon đầm, có nhũn sấp một đầu để ngậm khỏi nóng môi. Trong mỗi gói lại có đính theo một tấm hình rất đẹp. Thứ hút một điếu, tinh-thần lấy làm sảng-khoái.

Sté anonyme Trung-huê, manufacture Cochinchinoise de Tabacs, Cigares et Cigarettes

Quai de Belgique n° 217 & 224 Saigon
(Nam-kỳ Trung huê vân-thảo hữu hạn Công-ty)

Thuốc điếu hiệu CON Ó mỗi gói 20 điếu.

Thứ thuốc nầy vẫn lớn điều ngon dượm mồi điếu hút đặng lâu hơn các thứ thuốc khác.

Thuốc điếu hiệu LÁ TRE mỗi gói 20 điếu.

Thứ thuốc nầy trỉ danh đã lâu rồi ai ai cũng biết, thiệt là ngon gắt, nhiều người ưa thuốc thiệt ngon thì đừng thử nầy làm sao cũng vừa ý.

Thuốc điếu hiệu NGÔI SAO mỗi gói 20 điếu.

Thứ thuốc nầy nhẹ thơm, hết rồi miệng của thơm, thường hút nó thì 2 hàm răng đông chặt, không khô cổ, và hút hết điếu thuốc rồi mà mấy đầu ngón tay hãy còn thơm đơm, mấy ông không ưa thuốc gắt thì đừng thử nầy rất hay.

Chư quân muốn ngắm rõ mỹ-nhơn ảnh cùng là năm khác danh sơn hiểu, vậy nhìn giấy quảng xin chớ bỏ qua rất uổng.

Nguyên vì bổn Công-ty chẳng tiết sẽ tiêu trong phí rước thợ danh họa hiệu Thượng hải ảnh quang vẽ tượng mỹ nhơn và tranh sơn thủy, nhỉ bức đều có đính nguyệt, phân niên hiệu lịch tuế và lịch tây, vẫn bức đây sẽ ra rất nhiều nhưng mà không phải bán, bổn Công-ty định sách tặng cho chư quân như vậy:

Ai có đủ 20 cái bao thuốc *Ngôi-sao* thì đổi đặng 1 bức mỹ nhơn và lịch.
Ai có đủ 25 cái bao thuốc *Cây-tre* thì đổi đặng 1 tấm sơn thủy và lịch.
Ai có đủ 30 cái bao thuốc *Con-ó* thì đổi đặng 1 tấm hình và lịch hoặc mỹ-nhơn hoặc sơn thủy.

Chỗ đổi hình và lịch:

Cholon — Lương phước-Sanh, Rue Marins n° 228.
Cholon — Chấn ký Lan, Rue Gondot n° 69.
Saigon thì tại bổn Công-ty, quai Belgique n° 217 & 224
Vậy ai có bao thuốc không mà nhìn hiệu của hàng nầy thì mau đem đến mấy tiệm đã trên đây mà đổi thì đặng liền chẳng sai.

CHƯ VỊ Ở XA

Xin hãy viết thơ ngay, bằng chữ quốc-ngữ mà mua rượu SÂM-BANH (Champagne) thượng-hạng ở thành Reims, Pháp-quốc.

Có trở lại hãng.

OPTORG Công-ty
Boulevard Norodom, n° 25-27 — SAIGON

Là người thay mặt cho G. H. MUMM và Công-ty nội Đông-Pháp và Văn-Nam.

Điện CORNTOBLEG — ADR VERT.
GOUT AMERICAIN — MARCA
Thưởng 12 ve hàng Pháp và ngon nhất.

Rượu COGNAC JAS HENNESSY
Điển Lượu và phẩm hạng
COTY
Chư vị ở xa muốn viết thơ ngay đến hãng mà mua thì có đến đó.

Đường đến cảnh tiên

Châu-thành lớn nhiều dân cư-ngụ,
Lầu, đài, dinh, xe, ngựa dập điều.
Càng đông khí thở càng nghèo,
Nực nồng khó chịu sanh nhiều hằng dan.
Muốn ngừa trước thì nên mau tới,
Đường Bonnard ở góc nhà thương (nhà thương thí).

Nơi nhà hiệu **The Crystal.**
Trữ nhiều thứ rượu tinh anh trong đời,
Licuonade như lời hẳn thật,
Uống một ly khỏe khoắn tinh thần,
Mua thì coi nhãn ấn-cần.
Trái châu tỏ rạng, hải đồng cầm đưa.
Nghe của tốt người ưa làm giả,
Đặng tôm thâu lời lớn và tay.
Cái xin qui-vị đồng hay,
Giúp nhau làm ngãi ngân ngày đậm quên.

The Crystal,
đường Bonnard gần nhà thương,
SAIGON.

ANCIENNE MAISON PHÙ-TOÀN
ĐỒNG GIÀY TÂY VÀ ANNAM
LÊ-VĂN-BỀN
CHỤP HÌNH VÀ BỌI HÌNH RA LỚN
SAIGON
77-79 Rue Amiral Courbet, (Halles Centrales)

TIỆM ĐÓNG XE
SỬA XE VÀ BÁN RỜ ĐỒ PHỤ TÙNG
Đường Laro mãn bài số 99 và 101
Đất-hộ (SAIGON)
TRẦN-VĂN-HIỆP CHỦ TIỆM

Kính cùng Lục-châu qui-khách đặng rõ. Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: xe mui, xe hai bành, xe kiểu, xe kéo; xe bò; cũng có đóng thủng xe ba theo kiểu kiêm thời, sơn xe thiệt khéo, làm nệm, mười xe đủ kiểu, và cũng có bán các thứ xe sửa lại chắc chắn: có bán đến xe đã kiểu, bán xe cao-su bằng cây gián bền tốt chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiểu đến tây đã bắt kể xe độc chiếc và song mà bằng da tây may rất khéo và chắc, có bao yên cỏi, chuông đạp hai tiếng, bình đề thấp đèn khí đá theo xe, sơn xe và sửa xe.

Cai mới qui khách có dịp đến Đất-hộ xin ghé lại tiệm tôi mà kể trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa tỉnh, mua giúp làm ngãi thì tôi rất cám ơn ha cố.

Còn nếu qui khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm mấy chi cũng cả thì tôi sẵn lòng hồi đáp.

LỜI RAO

Xe máy mới từ 65 $ 00 đến 130 $ 00 xe Peugeot hãn giá hãng lớn Saigon.

Có bán đủ đồ phụ tùng xe máy, khăn đen thiệt tốt, giày bắc, giày hàm ếch kiểu nay. Hàng tàu, hàng bắc, đèn xây nhiều kiểu.

Phào tây làm thật giống, qui ông ở xa muốn biết giá hàng, xin hỏi mục lục (Prix courant). Bổn hiệu sẵn lòng gởi cho không.

TRƯƠNG-VĂN-HANH
(Gần tòa bố) Sadec.

THI-THỌ
Tiệm thợ Bạc
NGUYỄN-VĂN-ĐẠO
Bijoutier ancienne Maison de Nguyễn-văn-Giáo
13, rue Schroder, Saigon

Kính cáo cho qui ông, qui bà đặng rõ, Nguyễn tiệm nầy ngày trước là tiệm của Nguyễn-văn-Giáo, đã mãng phần rồi. Nay cha là Nguyễn-văn-Đạo cũng làm đồ nữ trang theo kiểu kiêm thời, những là: trâm, chuyền, kiểu cười, bông tai, nút áo, vàng đôi, kiền cẩn, neo hộng, neo đặt, đồng chiếc vàn vàn. Đồ thời theo kiểm thời, cũng như ngày trước vậy. Xin qui ông qui bà, muốn dùng món chi; xin vui gót đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý qui ông, qui bà dùng món chi thì tôi cũng hết lòng cần thận mà gởi đến cho qui ông, qui bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-ĐẠO.
Bijoutier, 13. rue Schroder, SAIGON.

MUỐN BÁN

4 cái xe hơi: 1 cái hiệu Brasier, 1 cái hiệu Clément Bayard, 1 cái hiệu Grégoire và 1 cái hiệu Renault.

Ai muốn mua gởi thơ hỏi M. Truong-ngọc Sô, Propriétaire d'autos à Bachieu, hay đo nơi Bổn-quán nông được.

AI MUỐN ĐẶNG GIÁ RIÊNG?

Muốn đặng giá riêng xin viết thơ cho Bổn-hiệu mua sắm những:
Giày bắc, giếp bắc, đờn cầm bắc;
Rượu chác hiệu Bordeaux, Médoc, Preignac.
Thuốc Nam hoàng, thuốc Tây-độc, rượu-cam.
Nước mắm hòn Phú-quốc.
Hỏi nơi hiệu:

ĐỒNG-QUANG
GROS — *Dépôt particulier, Epicerie vins et liqueurs* — DÉTAIL
Tra-ôn.

Tiền-Đức Công-ty
Môn bài 192 đường Espagne đằng sau chợ mới) Sài-gòn

Đóng các thứ đồ dùng chạm và chưng, làm bằng cây quý Bắc-kỳ là gỡ ràng, ủ, bàn, ghế vân vân. Đủ các thứ kiểu đời xưa và đời nay. Tìm đã kỹ cang, tinh, xảo mà giá lại hạ. Lại có xưởng làm tại Bắc-kỳ tỉnh Hải phòng môn bài 84-86 con đường Paul Doumer.

Chư qui-khách muốn kiểu gì cũng xin làm được vừa ý cả.

Bài tiếp sắc hiệu SONG-LONG (Con Rồng) của hãng LU. C. I. A. chữ nho gọi là « An-Hưng » ở Saigon đường kinh lấp (Boulevard Charner) số nhà 24 41 tất tại chẳng hề phai nhạt, xưởi mặt; dầu đánh lâu chẳng nào cũng chẳng nầy. Vậy xin chư qui ông, qui bà hãy mua mà dùng thử cho biết. Một bộ bài hiệu SONG LONG nầy chớ đánh lâu hằng hồn năm bộ bài của các hiệu khác. Và từ nầy về sau ở ngoài mỗi bao lớn thêm tử sắc nầy bổn-hãng sẽ đóng con dấu hằng chữ đỏ y như đây đặng tỉ chứng cho kẻ tường mua bài tử sắc của bổn hãng. Nhớp được mười con dấu ấy, kể là 1 xấp lớn, và phải cắt con dấu chữ đỏ đính luôn miệng chữ nhỏ, gởi lên cho bổn hãng đặng lãnh đã thưởng.

Trong những con dấu chữ đỏ đóng trên mỗi bao lớn bài tử sắc SONG-LONG của bổn-hãng đều có bản đồ kỹ tên; những con dấu nào không có bản đồ kỹ tên thì là mạo giả. Xin quí ông qui bà hãy xem cho kỹ.

L.U.C.I.A.

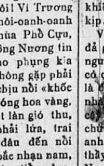

SAIGON

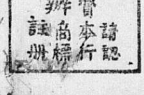

N° 11

SƯƠNG MAI NGỌN CỎ

(Ái-tình Tiểu thuyết)

Vanité des vanités, tout est vanité. (Ecclesiaste 1. 2)
Hư-hoa trong hư-hoa, thảy đều hư-hoa (Truyền đạo 1: 2)

(Tiếp theo)

Loài người cây sách-truyện để làm chứng cách ăn thói ở mình, lấy văn-thi rọi vẽ đục-tư mình. Dục-tư mình là chi? ấy là mong cho được phước-lạc, và phước-lạc chẳng ra ngoài chủ-nghĩa: mình thương ai và ai thương mình lại. Ôi! ái-tình quả là một sự hội-hiệp hai cái giác-đục để kết thành độc-nhứt; ấy quả là một đóa con thiên-liêng do nơi lòng người nữ và người nam tương-hiệp, tan nhau ra mà thành.

Tấm-giới đã hiệp thành độc-nhứt, sắm-tính ta lại chứa chan, trách nào một mai chẳng được trọn ba-sanh hương lửa. Có lời chép rằng: Thế-giới sống bởi ái-tình, thế-giới hượt-động bởi ái-tình, thế-giới tấn-bộ bởi ái-tình! Chẳ! ai tôn-kính ái-tình dường ấy? Cũng có vậy thật; song ái-tình cao-thượng, ái-tình thanh-nhã mới lạm được phần nầy. Ái-tình có phần đặc-sắc đường kia, nhưng đạo-giáo và luân-thường kêu la vẽ nỏ, lên ám cho nó, sự nó như sự hỏa-hào, cho nó là con cái của Ba-li-al (1)....

Đào-hoa nghe nói vậy, bèn lật đật buông lời nói rằng:

— Nói sao? Ái tình là con cái Bạ-lial? Cớ nào bỗi mất hai chữ ái-tình khỏi trước mặt người nữ đi, là hai chữ rất khó khăn, phàm ai là phận nữ-lưu phải để lòng suy-nghĩ đến? Người nam có trăm việc để hành-động nơi trần-gian nầy, còn người nữ chỉ có một! Cớ sao lại muốn đánh hạ giá của ái-tình, thậm chí làm mất ý hay trong đều khoái-lạc? Biết bao sự tranh-đấu, nhỉ mong cho đều thử-thách đem ra trả giá cho số phận mình rồi mới hưởng đều khoái-lạc kia! Vả, nếu mình đã có đôi, mà rồi ra gặp phải cảnh đau lòng; cái đau lòng đó nhiều hơn gấp mấy. Mình vì ai mà đau lòng thì đau lòng đó hơn mình đau lòng hơn vì mình; sự đau-lòng là sự cay đắng độc-nhứt, mà độc nhứt là sự cay-đắng trọng hơn cả.

— Phải, độc-nhứt là sự cay đắng trong ái-tình; vậy sự ái-tình là được độc-nhứt chăng? Ôi! khó hiểu, khó biết! Song thừa hưởng cảnh tân nhà-tình, gió mát trăng suông, cùng nhau kề vai đối diện chuyện trò, cũng là một đều tuyệt trần đó.

Lúc đôi đường cùng nhau nồng-nàn câu chuyện, mỗi khắc trôi khuya trăng tỏ càng đưa thêm đều hứng lòng. Song tạm, chẳng vinh-viễn đâu, chớ quá nồng trong câu-chuyện, mà thành ra ảo, hậu-lai chỉ thấy sự đau đớn trong lòng mỗi khi nhắc nhỉ đến. Thật vậy, tạo-hóa không cho mình hưởng lâu về sự khoái-lạc, cũng chẳng để cho mình chịu lâm về nỗi tai nàn. Mọi sự chóng qua, phui-hoa trên phui-hoa, hư-vọng trong hư vọng. Nếu Kim-Trọng không bị chủ bổ thân nơi lỗ-thần, tin kinh-hoàn gởi đến trường-huynh, cứ cùng Túy-Kiều gió trăng trăng gió, lần lần ngày tháng lại qua, nặng lòi non sông! ông cầu phong-nguyệt, thì trong trời đất còn chi thú hằng! lửa đời trói đã đem sánh lửa đôi! Vì Trương Bá cùng Mã-Lại cứ cùng Thôi-oanh-oanh chơi bời nhau sau chùa Phổ Cựu, hiệp mặt nhau sau cảnh Hồng Nương tìm mượn con đôi ranh Hồng Nương tìm tới thì hui, khiến cho phụng kia những ngẩn ngơ đồng, không gặp phải cảnh lại hiện, không chịu nỗi «khóc cảnh lại hiện, mây xanh lồng bóng hoa vàng, vẫn» mây chim nhạn một làn gió thu, thì hiểu giai-nhơn phải lứa, trai tài gái sắc vừa thì, đâu đến nỗi rầu lòng bối-rối, yến bắc nhạn nam, rút lìm đôi-rồi, yến bắc nhạn nam, trường đình một chén tiễn đưa, hương hương trở lại ngàn ngơ canh tàn!...

Ấy, nếu cảnh trăng suông kia cứ suông, đêm thanh tịnh cứ thanh-tịnh, nhà yên giấc cứ yên giấc, thì *Hoài-Nghĩa* và *Đào-Hoa* nầy chắc sẽ vẫn nồng-nàn trong cảu vàng đá, nặng lối non sông, mà cùng nhau truyền trò mãi mãi. Song đêm qua trăng xế, cái êm sướng của gia-nội kia bỗng vì em *Đào-hoa* mà đầy động. Kể đã mấy ngày nay bịnh chịu thuốc của thầy mười ngày giảm non non nửa, mỗi ngày một thấy người bịnh mặt cơ-nhân. Ai ngờ cái thang thuốc uống từ chiều lại trở chẳng chiều nông khiến người mệt, thở thôi đã vàng kịp.

Vả, *Thế-Vinh* thấy em cái mình đã giảm bớt mấy ngày qua, thân người vừa định-tính, tưởng chẳng có chi trở ngại từ đây. Lại đêm nầy nhà nầy nửa. *Đào-Hoa* và đi năng sai người tới gia chạy về ngoại, nhà kêu *Thế-Vinh*, rồi đến cây *Hoài-Nghĩa* lên ngựa sãi mau đến nhà *Y-Tri* thuốc. Nhà thầy ở cách xa chừng bao ngàn thước, phải đi ngang qua bài cảnh đồng xanh rậm, lối theo một ngọn rạch con con, kế đến một xóm nhà đông đúc, bên mé kia của ngọn rạch con con nầy, tại làng biệt-danh là Mỹ-Nghĩa. Đó là xóm nhà ông thầy thuốc ở vậy. — Ô! Mỹ-Nghĩa Mỹ-Nghĩa! Nói đến tên mi bỗng đông đến lâm-cang của ái kia lắm thay. Mi cũng trong danh cảng làng của cô-quân ấy, mà hay thân là Lê-chí-Tịnh đã vì ai, trong đêm trường quanh quẽ cũng lỗ nước, cũng cỏi ngựa, cũng sải ngang qua đồng, cũng đi trong cỏ đề, mong thoát kẻ trước đòi theo mình. Ô Mỹ-Nghĩa! Mi có phải như làng nơi cố-quận kia chăng? Không; ở nơi danh gọi, bên không ở nơi âm-sự! Hiện nay nói đến, người dường xúc động trí ai là người đã chịu khổ-nhọc kia, một mi! hoài-cảm nào nùng về những cảnh đã trải qua trong lúc ngày cũ năm xưa. Lê-hiền-Hữu, cảnh trong hai cảnh, vốn cùng một mối tình, nhơn khi [illegible] chuyện của qui hữu, lòng [illegible] thế, tránh khỏi nỗi ngăn [illegible]

TRẦN-VĂN-DỒNG.

(Sau sẽ tiếp theo)

(1) Bạlial, theo sách Thánh, ấy là kẻ gian ác, ma quỉ lợi lợi.

Cấm không cho rát tiểu thuyết nầy mà đem vào đăng công in ra nguyên bản.

SAIGON, — IMP. DE L'UNION NGUYỄN-VĂN-CỦA

Le Gérant : EUGÈNE DEJEAN DE LA BÂTIE

Tirage: 910 exemplaires
Saigon le 24-7-1923

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.